

רמב"ם הלכות תשובה פרק א הלכה א

כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה, כיצד מתודין אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח, וכן בעלי חטאות ואשמות בעת שמביאין קרבנותיהן על שגגתן או על זדונן אין מתכפר להן בקרבנם עד שיעשו תשובה, ויתודו וידוי דברים שנאמר והתודה אשר חטא עליה, וכן כל מחוייבי מיתות בית דין ומחוייבי מלקות אין מתכפר להן א במיתתן או בלקייתן עד שיעשו תשובה ויתודו, וכן החובל בחבירו והמזיק ממונו אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם שנאמר מכל חטאות האדם.

במדבר פרק ה

(ה) וידבר יקוק אל משה לאמר:

(ו) דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל ביקוק ואשמה הנפש ההוא:

(ז) והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו ונתן לאשר אשם לו:

(ח) ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו האשם המושב ליקוק לכהן מלבד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו:

רש"י במדבר פרק ה

(ח) ואם אין לאיש גואל - שמת התובע שהשביעו, ואין לו יורשים:

להשיב האשם אליו - כשנמלך זה להתודות על עונו. ואמרו רבותינו וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים או בן או אח או שאר בשר הקרוב ממשפחת אביו למעלה עד יעקב, אלא זה הגר שמת ואין לו יורשים:

האשם המושב - זה הקרן והחומש:

ויקרא פרק ה

(כא) נפש כי תחטא ומעלה מעל ביקוק וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו:

(כב) או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה:

(כג) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא:

Rabbi Moché Ben Maïmon (dit Rambam) - Maïmonide

Michné Thora, Loi sur le repentir, chapitre 1: les sources toraïques de la téchouva

Loi 1

Un homme qui transgresse un commandement de la Thora quelqu'il soit, positif ou négatif, involontairement ou volontairement, doit, au moment où il fait téchouva, énumérer et regretter, devant Dieu, la faute commise, comme il est marqué « *un homme ou une femme qui faute...il confessera le préjudice commis* » : c'est la confession verbale. C'est un commandement positif. Et comment doit-on se confesser ? On doit dire : « Dieu ! J'ai fauté et péché devant toi, et j'ai fait ceci et cela. J'ai honte de mes actions et je ne recommencerai plus jamais » ; ceci est l'essentiel de la confession et celui qui s'y étend mérite des louanges. A l'époque du Temple, quand un homme y apportait un sacrifice d'expiation, ce dernier n'était accepté que s'il était accompagné d'un repentir sincère et d'un mea culpa. La peine de mort également, ne pardonne que si elle est accompagnée par un repentir de la part du fauteur. De même, un homme qui agresse son prochain physiquement ou financièrement doit, au moment de la reparations du préjudice, faire téchouva, car il est dit « *de toute faute envers une personne* ».

Nombres, chapitre 5, versets 5 à 8

5) *L'Eternel parla à Moïse en ces termes :*

6) « *Parle ainsi aux enfants d'Israël : si un homme ou une femme a causé quelque préjudice à une personne et, par là, commis une faute grave envers le seigneur, mais qu'ensuite il se sente coupable*

7) *Il confessera le préjudice commis puis il restituera intégralement l'objet du délit, augmenté du cinquième, et le rendra à la personne lésée.*

8) *Et si cette personne n'a pas de proche parent à qui l'on puisse restituer l'objet du délit, cet objet, appartenant à l'Eternel, devra être remis au pontife, indépendamment du bélier expiatoire, par lequel on obtiendra grâce ».*

▪ **Commentaire de Rachi**

Et si cette personne n'a pas de proche parent La personne ayant subi le préjudice est morte, et n'a pas de descendants.

À qui l'on puisse restituer Et nos sages se sont posés la question: comment un homme peut-il ne pas avoir de proches ? En remontant jusqu'à Jacob notre père, on en trouvera bien un ! Le verset parle en fait d'un converti qui meurt sans enfants.

L'objet du délit Le capital et le cinquième

Lévitique, chapitre 5, versets 21 à 26

21) *Si un individu pêche et commet une faute grave envers le seigneur, en déniait à son prochain un dépôt ou une valeur remise en ses mains, ou un objet ravi, ou en détenant un objet de son prochain. (...)*

23) *Quand il aura ainsi péché et reconnu sa faute, il restituera la chose ravie, ou détenue par lui, ou le dépôt qui lui a été confié, ou l'objet perdu qu'il a trouvé.*